

Huippulajikkeita lautaselle

(Oululehti 14.3.2015)

Oulu-lehden avustaja **Noora Takamäki** kirjoitti 7.3. lehden näkökulma-palstalle geenimuuntelusta. Ei voi kuin hämmästellä mikä saa toimittajan kirjoittamaan aiheesta, josta hän ei ilmiselvästi ymmärrä yhtään mitään. Mielenpitoita vapaassa maassa tietenkin saa olla, mutta ei olisi pahitteeksi jos niiden takaa löytyisi faktoja ja ymmärrystäkin, varsinkin toimittajan ollessa kyseessä.

Takamäkeä kiukuttaa, että hän on tietämättään ”tunkenut kitusiinsa” geenimuunneltua papaijaa, sillä hän oli olettanut syömänsä ruoan olevan terveellistä, ei geenimuunneltua ruokaa. Hän siis vetää yhtäläisyysmerkit geenimuunnellun ja epäterveellisen ruuan välille.

Hän jatkaa, että ”ympäristönsuojelijat pelkäävät, että kasvuhormoneilla kyllästetyt kasvikunnan edustajat syövätkin sukupuuttoon luonnonvaraiset versionsa”. Yhteen lauseeseen on vaikea saada mahtumaan enempää asiavirheitä. Takamäelle geenimuuntelu on siis kasvuhormoneilla kyllästämistä, vaikka kyse on kahdesta täysin eri asiasta.

Geenimuunnellun papaijan kohdalla kyse on yhdestä siihen toisesta lajista siirretystä geenistä (geenejä papaijassa on tuhansia), mikä parantaa lajin vastustuskykyä tuhoisaa virustautia vastaan. Pelossa sukupuuttoon kuolemista taas on kyse siitä, että geenimuunneltujen lajikkeiden geenien pelätään siirtyvän luonnonvaraisiin lajikkeisiin.

Yhtään huolta hänelle ei ole aiheuttanut se, että perinteisesti jalostettujen (ja sitä kautta geenimuunneltujen) lajikkeiden geenejä on vastaavasti siirtynyt jo iät ajat luonnonvaraisiin lajikkeisiin. Esimerkiksi Suomesta on tämän vuoksi vaikea löytää geneettisesti puhdasta metsäomenaa. Niitä ja perinteisesti jalostuksen muodossa geenimuunneltuja omenoita Takamäkikin luultavasti syö ilman että tuntee tullessa huijatuksi.

Kyse on periaatteessa samasta asiasta, paitsi että nykyteknologialla geenimuuntelu voidaan tehdä paljon täsmällisemmin ja nopeammin.

Ainoa positiivinen kohta kirjoituksessa on tokaisu ”voivan ne [geenimuunnellut lajikkeet] olla meille hyödyksikin”. Takamäki peräänkuuluttaa parempaa tutkimusta, sillä hänen mukaansa tutkimuksia muuntogeenisistä ruoka-aineista on tehty vähän. Tosi-asiassa geenimuunneltujen lajikkeiden saanti markkinoille esim. Yhdysvalloissa edellyttää paljon perusteellisempia tutkimuksia kuin muiden ruoka-aineiden.

Itse asiassa mikään ei ole niin perusteellisesti tutkittua kuin geenimuunneltu ruoka. Maailmassa miljardit ihmiset syövät geenimuunneltua papaijaa, joka tuli käyttöön jo

vuonna 1998. Mitään haittaa siitä ei ole todettu. Miksi olisikaan, geenimuunneltu papaija kun on joka suhteessa ilman muuta parempaa ravintoa kuin muunlainen, usein virusten vikuuttama papaija (vrt. <http://geenit.fi/Papaija.pdf>).

Takamäki heittää mieluusti muuntogeeniset papaijansa roskeen. Vetoan häneen että hän toisi ne sen sijaan minulle. Voisin mielelläni auttaa niiden ”hävittämisessä”. Ympäristöjärjestötkään eivät näytä eväänsä lotkauttavan sille, että tonneittain priimaa ruokaa heitetään roskeen täysin turhaan.

Kirjoituksen lopussa Takamäki kysyy voiko maailman ruoantuotanto vastata jatkuvasti kasvavaan ruoan tarpeeseen ilman geneettisesti muunneltuja monsterilajikkeita.

Geenimuunnelluista lajikkeista käytetty ilmaisu on ”lievästi” asenteellinen, mutta vastaus kysymykseen on, että ei voi. Eikä ole voinut pitkään aikaan ajassa taaksepäinkään. Geenimuuntelun (sekä perinteisen että uudenaikaisen) avulla voidaan ruokkia miljardeja ihmisiä enemmän kuin ilman sitä. Geenimuuntelun vastustaminen tarkoittaa miljardien ihmisten jäämistä ilman ruokaa. Eettistäkö?

Suuri joukko suomalaisia genetiikan asiantuntijoita on vedonnut päättäjiin geenimuuntelun puolesta. Siinä missä ympäristöjärjestöt vetoavat asiantuntijoihin ilmastomuutoskiistassa, ne vastustavat geenimuuntelua täysin perusteettomasti ja sivuuttavat asiantuntijoiden yhtenäisen mielipiteen.

Ilmaan jää kysymys, miksi.

Marko Mutanen

FT, dosentti, molekyyliogeneetikko

Oulun yliopisto